

ת"פ 33379/07/19 - מדינת ישראל נגד מועטי מועתז

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 33379-07-19 מדינת ישראל נ' מועתז(עציר)

בפני	כבוד השופטת רונית בש	המאשימה
בעניין:	מדינת ישראל	
נגד		הנאשם
מועטי מועתז (עציר)		

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על יסוד הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן (א/2), בביצוע עבירה של שוד בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) ובעבירה של החזקת סכין, עבירה לפי סעיף 186(א) לחוק העונשין. הסדר הטיעון לא כלל הסכמה לעניין העונש.

כתב האישום המתוקן

2. בין הנאשם ובין סלאמה ברכאת (להלן: המתלונן) קיימת היכרות על רקע היותם בני אותו כפר.

במועד הרלוונטי לכתב האישום עבד המתלונן כמוכרן בחנות הנוחות "yellow" בתחנת הדלק "פז", הממוקמת בשולי כביש 85, סמוך לכניסה לכפר ג'דידה-מכר (להלן: החנות).

ביום 4/7/19, בשעות הלילה, עבד המתלונן בחנות.

סמוך לשעה 23:24, נכנס הנאשם לחנות וניגש לדלפק, כשהוא אוחז בידו הימנית סכין שאורך הלהב שלה כ-4.5 ס"מ (להלן: הסכין), ובידו השמאלית שקית וכשהוא חובש על ראשו כאפייה, באמצעותה הסתיר את פניו.

משהבחין המתלונן בנאשם כשהוא רעול פנים ובידו הסכין, ניגש המתלונן אל קופת החנות (להלן: הקופה) ואז דרש הנאשם מהמתלונן באיומי סכין שימסור לו את הכסף שבקופה.

בהמשך, ניגש הנאשם אל מעבר לדלפק החנות והתקרב אל המתלונן כשבידו הסכין ודרש ממנו לפתוח את הקופה. המתלונן סרב לעשות כן וטען בפני הנאשם כי אין כסף בקופה. הנאשם דרש מהמתלונן מספר פעמים לפתוח

את הקופה, תוך שהוא צועק עליו, דוחף אותו ומניף לעברו את הסכין באופן המאיים לפגוע בגופו.

נוכח חששו של המתלונן מפני הנאשם, פתח המתלונן את הקופה והוציא סכום של כ- 2,100 ₪ אותו הכניס לשקית שבידי הנאשם (להלן: כספי השוד).

בשלב זה נמלט הנאשם מהחנות, כשהוא נושא עמו את השקית ובה כספי השוד, ללא הסכמת הבעלים, במרמה ובלי זכות בתום לב, בכוונה לשלול הרכוש מבעליו שלילת קבע.

בהמשך לאמור לעיל, נמלט הנאשם לכיוון כביש 85 (להלן: היציאה) והמתלונן דלק אחריו. באותה עת חנתה ניידת של משטרת התנועה בסמוך ליציאה (להלן: הניידת) ובתוכה השוטר עלאא שיח' (להלן: השוטר).

משראה הנאשם את הניידת, הוא נסוג לאחור וחזר על עקבותיו, הסיר את הכאפייה מראשו, זרק את הסכין לצד הדרך וביקש מהמתלונן כי יאמר לשוטר שהם חברים וכי מעשיו היו לשם צחוק, כל זאת בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לידי עיוות דין. בשלב זה דרש המתלונן מהנאשם ששייב לו את כספי השוד והנאשם עשה כן. המתלונן חזר אל החנות והנאשם נעצר על-ידי השוטר.

תסקיר שירות המבחן

3. מתסקיר שירות המבחן שהוגש אודות הנאשם עולה, כי הנאשם בן 30, רווק, וכי טרם מעצרו התגורר בבית הוריו ועבד בעסק לשטיפת רכבים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם גדל במסגרת משפחתית נורמטיבית אף כי נראה שהוריו התקשו להציב עבורו גבולות. עוד עולה מתסקיר שירות המבחן כי הנאשם נוטה לפעול באופן אימפולסיבי ומתקשה להפעיל שיקול דעת בוגר ואחראי תוך התעלמות מתוצאות השלכת מעשיו. שירות המבחן העריך כי הנאשם מגלה קושי בלקיחת אחריות על חייו ופועל מתוך שיקולים של רווח והפסד ואינו מגלה אמפטיה כלפי המתלונן.

4. בשיחה שקיים שירות המבחן עם המתלונן, הלה סיפר כי הוא מכיר את הנאשם היכרות שטחית מעצם היותם תושבי אותו מקום. המתלונן מסר, כי כיום אינו חש מאוים ע"י הנאשם, ואף הוסיף כי שקל לבטל את התלונה נגדו מתוך תחושת רחמים כלפיו. שירות המבחן ציין כי המתלונן סבור שהעבירות בוצעו עת היה הנאשם נתון תחת השפעת סם ולא על מנת לפגוע בו אישית. כאן יצוין כי הנאשם עצמו ייחס את התנהלותו להשפעת האלכוהול על תפקודו, טען כי לא תכנן מראש את מעשיו, כי התנהל "בצחוק" ולא התכוון לגנוב כסף מהמתלונן וכן לא התכוון לאיים או לפגוע בו.

5. שירות המבחן התרשם כי עמדותיו של הנאשם בכל הנוגע לביצוע העבירות לקוניות וכי הוא התקשה לקחת אחריות על מעשיו. עוד צוין כי הנאשם מסר מידע חלקי ועמום באשר להיקף השימוש שלו בחומרים ממכרים, כאשר המידע שמסר מצוי בפער לעומת המידע הקיים בשירות המבחן. עוד צוין כי הנאשם שלל נזקקות טיפולית ואף נמנע מלראות את השלכות מעשיו על המתלונן. כן ציין שירות המבחן, כי סנקציות עונשיות שהושתו על הנאשם בעבר לא היוו עבורו גורם מרתיע והוא שב וביצע את העבירות בהן הורשע כיום, וזאת אך כחצי שנה בלבד לאחר שסיים לרצות עונש

של מאסר בפועל. בהיתן מכלול השיקולים הנ"ל, מעריך שירות המבחן כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות מפרת חוק בעתיד ע"י הנאשם. לפיכך, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינו.

ראיות המאשימה לעונש וטיעוני הצדדים לעונש

6. במסגרת ראיות המאשימה לעונש הגיש ב"כ המאשימה את גיליון המרשם הפלילי של הנאשם (1/ט).

7. בפתח טיעוניו לעונש הפנה ב"כ המאשימה לעובדות כתב האישום המתוקן כדי ללמד על חומרת מעשיו של הנאשם. ב"כ המאשימה ציין כי הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות הן הזכות לרכוש וזכות האדם על גופו והסדר הציבורי. כן נטען כי ישנה פגיעה מסוימת בזכות לחיים, נוכח העובדה שעבירת השוד בוצעה אגב שימוש בסכין, דבר המגלם בחובו פוטנציאל לסיכון חיי אדם אם כי במקרה דנן עסקינן בסכין לא ארוכה ולפיכך הפגיעה בערך הנ"ל אינה גבוהה. ב"כ המאשימה ציין עוד, כי הנאשם ביקש מהמתלון למסור לשוטר כי כל האירוע היה "בצחוק", ובכך נפגע ערך שלטון החוק ותקינות ההליך על אף שלא יוחסה לנאשם בגין כך עבירה עצמאית.

8. במסגרת בחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נטען על ידי המאשימה כי למעשיו של הנאשם קדם תכנון מסוים הנלמד מכך שהנאשם הגיע לחנות כשהוא רעול פנים ומצויד בסכין. נטען, כי הנאשם דבק במטרתו לבצע את השוד ודרש מהמתלון, מספר פעמים, באיומי סכין שימסור לו את הכסף שבקופה ואף כשהמתלון טען בפניו כי אין בקופה כסף, לא חדל הנאשם ממעשיו. צוין כי המתלון הוא נותן שרות הנזקק להגנה מיוחדת לפי הפסיקה, בין היתר, בדרך של קביעת רף ענישה מרתיע. נטען כי הימלטות הנאשם סוכלה רק נוכח הימצאות במקרה של ניידת משטרה בקרבת מקום, ואלמלא כן ייתכן שהנאשם היה מצליח להימלט.

9. ב"כ המאשימה הגיש אסופת פסיקה (2/ט) להמחשת עמדתה של המאשימה לעונש בתיק זה. בסיכומו של דבר, ביקשה המאשימה לקבוע בתיק זה מתחם עונש הולם הנע בין 30-60 חודשי מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה של מאסר על תנאי וקנס.

10. נוכח עברו הפלילי של הנאשם והתמונה העולה מתסקיר שירות המבחן, סבורה המאשימה כי יש למקם את עונשו של הנאשם ברף הבינוני-עליון של המתחם לו היא עותרת, זאת בנוסף לעונש של מאסר על תנאי וקנס כספי. הוטעם כי המאשימה אינה עותרת לרף העליון של המתחם נוכח הודאת הנאשם במסגרת של הסדר טיעון.

11. בפתח טיעוניו לעונש ביקש הסניגור שלא ללמוד גזירה שווה לענייננו מהפסיקה אליה הפנתה המאשימה, שכן כל מקרה נדון לגופו וקיימת פסיקה לכאן ולכאן. עוד טען הסניגור, כי אומנם העבירות בהן הורשע הנאשם מצדיקות השתתפות עונש של מאסר בפועל, אך נסיבות ביצוען הן שמשפיעות על גבולות המתחם. נטען על-ידי הסניגור כי הנאשם החזיק בסכין בעלת להב קצר ביותר וכי ניתן להתרשם כי לנאשם לא הייתה כל כוונה לפגוע במתלון שהוא בן כפרו, אלא רק להשיג את כספי השוד באיומים וללא נקיטת אלימות של ממש. כמו-כן, ביקש הסניגור לזקוף לזכות הנאשם את העובדה שבסופו של דבר הוא נתפס במקום והשיב את כספי השוד למתלון. בנוסף, הפנה הסניגור לעמדת המתלון

העולה, כאמור, מתסקיר שירות המבחן. הסנגור הפנה לפסיקה להמחשת עמדתה לעונש של ההגנה בתיק זה (נ/1), ובהמשך לכך טען כי מתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין 1-3 שנות מאסר בפועל.

12. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, נטען כי עברו הפלילי של הנאשם אינו מכביד וכולל בחובו אך שתי הרשעות קודמות, כך שלא ניתן לראותו כמי שנוהג לבצע עבירות. הסנגור התייחס לאמור בתסקיר שירות המבחן לעניין העובדה שהנאשם גדל במשפחה נורמטיבית, וכן הוסיף כי מיד לאחר שחרורו של הנאשם מבית-הסוהר, בני משפחתו צפויים להגר לארצות הברית יחד עם הנאשם. עוד ציין הסנגור את הודאתו של הנאשם בהזדמנות הראשונה מיד לאחר תיקונו של כתב האישום ואת התקופה הארוכה בה הוא נתון בתנאי מעצר קשים מהרגיל נוכח מצב החרום השורר מפאת מגפת הקורונה.

13. לסיכום, ביקש הסנגור לאמץ את מתחם העונש ההולם לו עותרת, כאמור, ההגנה בתיק זה, ולקבוע את עונשו של הנאשם בחלקו התחתון של המתחם הנ"ל.

14. הנאשם, בדברו בפני בית המשפט, אמר את הדברים הבאים: "אני מצטער על מה שעשיתי, אני מתחרט ורוצה לשנות את החיים שלי, להשתחרר ולעזור לאמא ואבא ולטוס איתם לארצות הברית הם מחכים לי. אני רוצה לשנות את החיים שלי, זה מאסר אחרון ואני רוצה להשתחרר ולעזור להוריי, הם מבוגרים. אני רוצה להתחתן".

דין והכרעה

15. תיקון מס' 113 לחוק העונשין מתווה את העיקרון המנחה כיום את ביהמ"ש בבואו לגזור דינו של נאשם, שהינו לפי סעיף 40 לחוק העונשין, עיקרון ההלימה, לפיו צריך להתקיים יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. יחס זה מבטא, למעשה, את עיקרון הגמול (ראו: ע.פ. 1523/10 פלוני נ' מדינת ישראל (18/4/12)). סעיף 40 לחוק העונשין קובע כי על ביהמ"ש לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה הנ"ל. לשם כך, יתחשב ביהמ"ש בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, הכלולות בסעיף 40 לחוק העונשין.

16. הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע עבירת השוד בה הורשע הנאשם הם זכות הקניין של בעל החנות, זכותו של המתלונן לשלמות גופו ונפשו ולשלומו וביטחונו האישי, וכן זכותם לביטחון של כלל נותני השרות בחנויות. בית המשפט העליון עמד, לא אחת, על חומרתה הרבה של עבירת השוד ועל הצורך להילחם במבצעייה ביד קשה תוך הטלת עונשים מרתיעים. דברים אלו נכונים שבעתיים כאשר מדובר בשוד המבוצע באישון לילה כלפי אדם המשרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות זדון של עבריינים המחפשים טרף קל. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה מכוערת זו באמצעות ענישה קשה ובלתי מתפשרת. לעניין זה יפים דבריו הבאים של בית המשפט העליון בע"פ 4812/12 סעדייב נ' מדינת ישראל (11/4/13): "עובדי הקיוסקים נמנים עם שורה ארוכה של

עובדים, דוגמת עובדי תחנות דלק ומאבטחים, המעניקים שירות בשעות הלילה לאלה הזקוקים לו. המדובר באנשים אשר עובדים לפרנסתם בעבודות שמטבען אינן פשוטות. בעבודתם חשופים הם למפרי חוק אשר מנצלים את אצטלת הלילה ורדת החשכה לביצוע זממם. לרוב, עובדים אלה נמצאים במקום בגפם, ועוברי האורח המצויים בסביבתם הם מעטים. לא אחת מותקפים 'עובדי הלילה' על ידי יחידים או קבוצות אשר שמו להם למטרה להשיג 'כסף קל' בידעם שהעובד נמצא לבדו ולא יתנגד למתן הכסף כאשר חייו ושלמות גופו מונחים על הכף. מעבר לנזק הפיזי שגורמים התוקפים לעובדים, הפגיעה הנפשית לנוכח הטראומה שעברו ותחושת חוסר האונים בה הם מצויים הינן גבוהות במיוחד. [...] על בית המשפט לתרום את חלקו ללוחמה בתופעה זו. רשת ההגנה שיכול לספק בית המשפט מתבטאת בהחמרת הענישה שיטיל על מפרי החוק בעניין זה ושתגשים את תכליות ההרתעה והגמול".

17. בענייננו יפים, בשינויים המחויבים, גם דבריו הבאים של בית המשפט העליון בע"פ 7537/16 מזרחי נ' מדינת ישראל (30.1.17): "בית משפט זה עמד פעמים רבות על חומרתה של עבירת השוד - אף במצבים בהם זו נעשית ללא אלימות פיזית ומבלי שהנאשם אחז בפועל בנשק חם או קר - וקבע כי יש בה לפגוע בביטחון האישי של קורבן העבירה, כמו גם בסדר הציבורי ובתחושת הביטחון של הציבור כולו... במטרה להשיג כסף קל, המערער נכנס לסניף בנק, כשהוא מצויד באמצעים שהוא סבר שיסוו את זהותו, איים על הפקידה שעבדה בסניף באותה העת, בטענה כי הוא נושא נשק, והורה לה למלא את השקית שבה אחז בכסף. ברי כי מעשים אלה הינם חמורים, וכפי שהוטעם על ידי בית המשפט המחוזי, הם טומנים בחובם פוטנציאל פגיעה רב בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור והגנה על הזכות לביטחון אישי - ובכלל זה הגנה על שלומם ותחושת ביטחונם של אלה העושים את מלאכתם ונותנים שירות לציבור" (שם, פסקה 9).

במקרה דנן קיים נופך של חומרה בכך שהשוד בוצע תוך איום בסכין מונפת ואף תוך דחיפת המתלונן. כשהמתלונן טען בפני הנאשם כי אין בקופה כסף, לא חדל הנאשם ממעשיו ודרש ממנו מספר פעמים לפתוח את הקופה, תוך שהוא צועק עליו, דוחף אותו ומניף לעברו את הסכין באופן המאיים לפגוע בגופו. ניתן להבין בנקל את האימה שאחזה במתלונן באותם רגעים ואת התחושה הקשה שבוודאי תלווה אותו לאורך זמן.

18. עוד אוסיף לחומרה את העובדה שהנאשם תכנן את מעשיו בכך שכיסה את פניו באמצעות כאפייה והצטייד בסכין אם כי יתכן שעסקין בתכנון קצר טווח. עוד יש לראות לחומרה את בקשת הנאשם כי המתלונן יאמר לשוטר שהם חברים וכי פעל לשם צחוק, שהרי דבריו אלו של הנאשם מעידים על כוונתו למנוע הליך שיפוטי בעתיד או להכשילו, כאמור בכתב האישום המתוקן. עם זאת, לטובת הנאשם, אציין שהשיב את כספי השוד אם כי הדבר נעשה אך לאחר שהבחין בשוטר בניידת. עוד אוסיף לקולה כי הנאשם לא גרם נזק פיזי למתלונן וכן כי הסכין בה אחז הייתה בעלת להב קטן של 4.5 ס"מ, על כל המשתמע מכך.

19. במסגרת בחינת מדיניות הענישה הנהוגה בעבירת שוד בנסיבות מחמירות שבוצעה כלפי נותני שרות, תובא הפסיקה הבאה:

· בע"פ 7459/12 שיבר נ' מ"י (20/6/13) עסקין במערער שהורשע בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות של מוכר בתחנת דלק. בית המשפט העליון העמיד את עונשו של המערער על 24 חודשי מאסר בפועל חלף 30 חודשים

שהשית עליו בית המשפט המחוזי, וזאת בשל תהליך שיקומי שעבר.

· בע"פ 6001/13 קסה נ' מ"י (29/1/14) עסקין בשוד חנות באמצעות סכין. בית המשפט המחוזי בחיפה (השופטת ד' סלע) קבע בגזר דינו מתחם ענישה הולם בטווח שבין שנתיים ל-5 שנות מאסר בפועל. העונש שהושת- עונש של 33 חודשי מאסר בפועל - הותר על כנו על ידי בית המשפט העליון.

· בת"פ (מחוזי חיפה) 11230-09-18 מ"י נ' פישר (17/1/19) הושת על ידי השופט פיש עונש של 18 חודשי מאסר בפועל על נאשם בעל עבר נקי שהורשע בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות של מוכרת בתחנת דלק, וזאת לאחר שהודה בעובדותיו של כתב אישום מתוקן, לפיהן החליט לשדוד תחנת דלק, ולצורך כך הצטייד בבגדי החלפה, סכין וכובע מצחייה ויצא ברכבו מביתו. בהמשך לכך, הוא הגיע לרחוב המלאכה בחיפה, שם החנה את הרכב בקרבת תחנת הדלק הנמצאת במקום. הוא יצא מהרכב, חבש לראשו את הכובע, החזיק את הסכין בכיס מכנסיו ונכנס לחנות שליד התחנה. שם, שלף אותו נאשם את הסכין מכיסו, הצמידה לצווארה של המוכרת, אמר לה "תביאי כסף". המתלוננת נבהלה ממעשיו, צעקה מתוך פחד, הפילה את הקופה על הרצפה והנאשם דרש ממנה להרים אותה ולשים אותה על הדלפק. היא עשתה כדברו מתוך פחד והוא נטל סכום של 556 ₪ ונמלט. בתיק הנ"ל קבע בית המשפט המחוזי מתחם עונש הולם הנע בין 18 עד 36 חודשי מאסר בפועל.

20. לאחר שבחנתי את הערכים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות לצד נסיבות ביצוען, ונתתי דעתי למדיניות הענישה הנהוגה, כמו גם לפסיקה אליה הפנה כל אחד מהצדדים, אני קובעת בתיק זה מתחם עונש הולם, הנע בין עונש של 18 חודשי מאסר בפועל לבין עונש של 36 חודשי מאסר בפועל.

21. במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה אצוין, תחילה, לטובת הנאשם את הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בהזדמנות הראשונה. הודאה זו חסכה הן זמן שיפוטי יקר והן ובעיקר את העדת עדי התביעה, לרבות המתלונן. עוד אוסיף לקולה כי בדיון בפניי הביע הנאשם חרטה על מעשיו אם כי אין להתעלם מהערכת שרות המבחן כי הנאשם פועל מתוך שיקולים של רווח והפסד, מתקשה לקחת אחריות על מעשיו ואינו מגלה אמפטיה כלפי המתלונן. לטובת הנאשם אף אוסיף את העובדה שכיום, עפ"י התסקיר, המתלונן אינו חש מאוים מהנאשם ואף סיפר, כאמור, כי שקל לבטל את התלונה נגד הנאשם מתוך תחושת רחמים כלפיו. עוד אזקוף לטובת הנאשם את העובדה שהוא בן למשפחה נורמטיבית ותומכת. עם זאת, לחובת הנאשם, יש לציין את העובדה שאף שבעברו רק שתי הרשעות קודמות, הרי שהרשעתו הקודמת האחרונה משנת 2018 הינה בגין עבירות סמים רבות וחמורות ובגין עבירות של קשירת קשר לפשע. יתרה מכך, הנאשם ביצע את העבירות שבפנינו זמן קצר יחסית לאחר שחרורו מהמאסר שהושת עליו בגין הרשעתו הנ"ל (מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים ויום), דבר המלמד כי לא למד לקח ושב לסורו. כאן אוסיף כי הרשעתו הקודמת הראשונה של הנאשם הינה אמנם הרשעה ישנה משנת 2008, אולם ראוי לציין כי ניתנה בעבירה של החזקת סכין שלא כדין, שהינה עבירה בה הורשע הנאשם בתיק זה.

22. לאחר ששקללתי את מכלול הטעמים הנ"ל שאינם קשורים בביצוע העבירות, הגעתי לכלל מסקנה כי מן הראוי להשית על הנאשם עונש של 24 חודשי מאסר בפועל לצד רכיב ענישה של מאסר על תנאי משמעותי ומרתיע.

23. בסיכומי של דבר, אני דנה את הנאשם, כדלקמן:

למאסר בפועל לתקופה של 24 חודשים, בניכוי ימי מעצרו (מיום 4/7/19 עד כה).

למאסר על תנאי לתקופה של 12 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא לבל יעבור הנאשם עבירת אלימות מסוג פשע ו/או עבירת רכוש מסוג פשע לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977.

למאסר על תנאי לתקופה של 6 חודשים למשך 3 שנים והתנאי הוא לבל יעבור הנאשם עבירת אלימות מסוג עוון ו/או עבירת רכוש מסוג עוון ו/או עבירה של החזקת סכין לפי סעיף 186 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, י"ט אייר תש"פ, 13 מאי 2020, במעמד ב"כ המאשימה, עו"ד יוסי גימפל, ב"כ הנאשם, עו"ד בריק והנאשם העצור באמצעות היוועדות חזותית.